నీళ్ళవంతెన

గోదావరి తీరం నా కిష్టం. నీళ్ళతో స్నేహం చేసే మనుషులెప్పుడూ స్వచ్ఛంగానే వుంటారు. నీళ్లు, కన్నీళ్లు ఎప్పుడూ జీవితానికి రెండు అంచులు.

మొట్టమొదటిసారి రాజమండ్రిలో అడుగుపెట్టాను నేను. చిన్నప్పటి నుంచి రాజమండ్రి గురించి వినడమే తప్పించి రాజమండ్రిని నేనెప్పుడూ చూడలేదు. నా ఊహల్లో రాజమండ్రి ఎప్పుడూ మనసారా చంటిపిల్లాడికి పాలుపట్టే తల్లిలా కన్పిస్తుంది.

చారిత్రక సౌగంధ్యం, సారస్వత సౌశీల్యం మేళవించుకున్న రాజమండ్రి వీధులన్నీ ఇరుగ్గా వుంటాయి. ఏ ప్రాచీన నగరంలోనైనా వీధులు ఇరుకుగా, అక్కడి మనుషుల మనసులు విశాలంగా వుంటాయి.

నేను బాగా అభిమానించే మా అత్తగారు చనిపోయారు. ఆవిడ అస్తికల్ని కలపడానికి రాజమండ్రి వెళ్లాల్సి వచ్చింది. విజయనగరం నుంచి బస్సు ఆలస్యంగా రాజమండ్రి చేరింది. నా పక్కన మా రాము బావ వున్నాడు.

ఊళ్లోకి ప్రవేశించిన బస్సుకి వాన స్వాగతం పలికింది. ముసురులా వుంది. రెండ్రోజుల్నుంచి పడుతోందో, మూడు రోజుల్నుంచి పడుతోందో తెలీదు. నెమ్మది నెమ్మదిగా వాన పెరుగుతోంది. అది వాన కాదు, జడివాన. అలాంటి వానను నేను జీవితంలో ఎప్పుడూ చూడలేదు. మనిషికీ, మనిషికీ మధ్య మాయపొరలాంటి వాన. డబ్బు పొరలాంటి వాన. ఇనప వాన.

అప్పుడు ఉదయం ఆరూ యాభై అయిదు నిముషాలైంది. ఒక పక్క దట్టమైన మంచు. ఇంకో పక్క వీధుల్ని చెరువులుగా చేస్తున్న వర్షం.

బస్టాండు నుంచి రిక్షాలో ఆ పక్కవీధిలో నున్న హోటల్ కెళ్ళాం. హోటల్లో స్నానాలు చేసి, వర్షం తగ్గిందేమో చూశాను. లేదు. ఈ వర్షం తగ్గదు.

"ఏం చేద్దాం" అడిగాను రాముా బావని.

'వెళ్దాం..' అన్నాడు. రిక్షాలో కోటిలింగాల రేవుకు బయల్దేరాం. రిక్షా ప్రయాణం పడవ ప్రయాణంలా వుంది. రిక్షావాడు ముసిలాడు.

"ఈ తుఫాన్లో అక్కడెవరుంటారు బాబూ... ఎవరూవుండరు. ఇవాళంతా హోటల్ రూమ్‌లో గడిపి రేపు మీ పని చేసుకుంటే బావుంటుంది" వాడి భాషలో వాడు అపసోపాలు పడుతూ ఉచిత సలహా ఇచ్చాడు ఆ రిక్షా మనిషి.

ఈ రోజు పని పూర్తి చేసుకుని మళ్లీ విజయ నగరం వెళ్ళిపోవాలి. తప్పదు. వర్షమైనా, తుఫాన్ అయినా, ప్రళయమైనా.

మా అత్తగారంటే నాకు చాలా గౌరవం, ఇష్టం. నన్ను పెద్ద కొడుకులా చూసుకున్న అత్తగారు, కేన్సర్‌తో చనిపోయారు. ఆమె చనిపోవడానికి కొన్ని రోజుల ముందు నేను మా అత్తగారి ఊరెళ్లాను. అప్పటికే ఆవిడకి బాగా కేన్సర్ ముదిరిపోయింది. కొన్ని రోజులు అక్కడ వున్నాక, అక్కడ నుంచి హైదరాబాద్ రావడానికి ముందు, బెడ్ మీదున్న ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళాను. ఆ సమయంలో ఆమె చూసిన చూపుల్ని నేనెప్పటికీ మర్చిపోలేను.

తను కొన్ని రోజుల్లో చనిపోతానని తెల్సుకున్న ప్రతి మనిషీ అలాంటి చూపులే చూస్తాడేమో. మనసుకు చూపు వుంటుంది. కానీ జీవితానికి చూపూ వుండదు, రూపూ వుండదు.

నేను హైదరాబాద్ వచ్చిన నెల రోజులకు టెలిగ్రామ్ వచ్చింది. మా అత్తగారు చనిపోయారు. ఆ విషయం తెలిసాక అలమండ వెళ్లాను. నేను వెళ్లేటప్పటికే శవ దహనం అయిపోయింది. పదకొండో రోజు వరకూ వుండి, వెళ్ళమని మా మావగారన్నారు. అస్తికల నిమజ్జనం రాజమండ్రిలో చేయాలన్నారు. అస్తికల నిమజ్జనం మా బావమరుదులు చెయ్యాలి. కొన్ని కారణాల వల్ల వాళ్ళు ఊరు దాటకూడదట. మా ఆవిడకి కజిన్ బ్రదర్ రాముా బావ నా పేరు సూచించాడు. నాతో తోడుగా వస్తానన్నాడు.

రిక్షా కోటిలింగాల రేవుకి చాలా దూరంలో ఆగింది. అక్కడ నుంచి రిక్షా ముందుకి నడవదు.

"మరిక... సానా కష్టం బాబూ.." పెనువర్షంలో చెమటను తుడుచుకుంటూ అన్నాడు రిక్షా మనిషి.

నా చేతిలో ప్లాస్టిక్ కవర్‌లో వుంచిన అస్తికల మూట.

ఆ అస్తికల మూటవేపు చూస్తున్నప్పుడల్లా నాకు ప్రాణప్రదమైన మా

అత్తగారే నా మనసులో మెదులుతున్నారు. ఆవిడ నా పట్ల చూపిన అభిమానానికి రుణాన్ని నేనిలా తీర్చుకుంటున్నానేమో!

చేతిలో అస్తికల మూటతో కోటిలింగాల రేవు వేపు నడవడం ప్రారంభించాం.

తడిసి ముద్దయిపోతున్నాం. రేవు ఇంకా పది గజాల దూరంలో వుంది. మలుపులో తాటాకుల పాక వుంది. అది చిన్న టీ దుకాణం. ఆ దుకాణం లోపల చెక్క బెంచీ మీద ఒక మనిషి కూర్చున్నాడు. యాభై ఏళ్లుంటాయి.

అతడి ద్వారా కొన్ని వివరాలు తెల్సుకోవచ్చు గదా అనే ఉద్దేశంతో ముందుకు నడిచి, టీ దుకాణంలోకి దూరాం.

"ఏం బాబూ..రెండు వేడి వేడి టీ కొట్టించమంటారేంటి..." అన్నాడు ముసిలాడు లేస్తూ. ముఖాలు తుడుచుకుంటూ బెంచీమీద కూలబడ్డాం. మూడు నిమిషాల తర్వాత ఆ ముసిలి వ్యక్తి ఇచ్చిన టీని తాగుతున్నాను. ఆ ముసిలి వ్యక్తే ఉపోద్ఘాతం ప్రారంభించాడు.

"ఆ అపర కర్మలు చేసే వ్యక్తులు ఇంత వర్షంలో ఎవరుంటారు బాబూ... ఇళ్ళకి వెళ్ళి పిలిచినా రారేమో" అన్నాడతను.

అపరకర్మలు చెయ్యడానికి ప్రత్యేకంగా వ్యక్తులుంటారు. వాళ్ళందరూ ఆ రేవుకి సమీపంలోనే వుంటారని నేను విన్నాను.

"రెండ్రోజుల్నుంచీ కురుస్తున్న వాన .. ఈయాళే ఎక్కువైంది.. తెల్లవారు జామున రాళ్ళదెబ్బలా కొట్టేసింది. నిన్నటి నుంచి చూస్తున్నాను గదా.. ఆ అపర కర్మలు చేసే వాళ్ళకీ పెద్దగా బేరాలొచ్చినట్టుగా లేవు.." అన్నాడు ఆ ముసిలి వ్యక్తి.

"బేరాలేవిటి" అడిగాను నేను.

"ఆ పూజలూ... కర్మలూ అన్నీ బేరాలే కదా బాబూ... మీ కది నిర్వహించాల్సిన పని. వాళ్ళకది భుక్తి కోసం. ఇక్కడ కట్టెలూ, డబ్బులే లెక్క. మనుషులూ, ప్రాణాలూ కాదు కదా.." చాలా వేదాంత ధోరణిలో అన్నాడు ముసిలి వ్యక్తి.

దేవాలయంలో పూజలైనా, శవాలయంలో కర్మలైనా రెండూ ఒకటే. భుక్తీ, భక్తీ. అతనలా ఎందుకన్నాడో నాకర్థమైంది. కాసేపు ఆలోచనలో పడ్డాను. ఎదురుగా రోడ్డు మీద నీటి ప్రవాహం. ఆ ప్రవాహంలో ఏదో మృత్యులయ.

"ఇప్పుడు కర్మకాండ చెయ్యడానికి ఎవరూ దొరకరా.." అడిగాను నెమ్మదిగా.

"అక్కడకెళ్ళండి... ఎవరో ఒకరుంటారు." నన్ను నిరుత్సాహపరచడం ఇష్టంలేక అన్నాడతను.

చేతి వాచీ వేపు చూసుకున్నాను.

వర్షమైనా తప్పదు. వెళ్ళాలి.

"వెళ్దాం పద..." రామూ బావ వైపు చూసి అన్నాను.

రుమాలు తీసి నెత్తిమీద వేసుకుని, ఆ గుడిసెలోంచి బయటికొచ్చాం. మోకాళ్ల లోతు నీళ్ళు. నడుస్తున్నాం.

దూరంగా గోదావరి పరవళ్లు తొక్కుతోంది. అతలాకుతలమైపోతున్న నదీగర్భం. ఎర్రని నీళ్లు. చెత్తనీ, చెదారాన్నీ సమస్త కల్మషాల్నీ తనలో జీర్ణం చేసుకుంటూ ఒరుసుకుంటూ, ఉగ్రంగా పరిగెడుతున్న ప్రాచీన పావన గోదావరి.

కోటిలింగాలరేవు. రావిచెట్టు కింద నిలబడ్డాం. పక్కనే శివాలయం. ఎవరో ఒకరిద్దరు వ్యక్తులు తచ్చాడుతున్నారు. కొంతమంది సాధువులు చెట్ల కింద, అరుగుల మీద ముడుచుకుని కూర్చుని కబుర్లాడుకుంటున్నారు.

కిందా, మీదా వర్షం.

"దేవాలయంలోకెళ్లి అడిగిరానా.." అన్నాడు రామూ బావ. వెళ్ళివచ్చాడు కూడా.

"అపర కర్మలు చేసే వ్యక్తులు లేరట. ఇవాళ రాకపోవచ్చుట. ఎవరిచేతనైనా కబురంపితే ఇంటి నుంచి వస్తారట.... కబురంపుదామా..." అన్నాడతను.

"వాళ్ళెక్కడుంటారో తెలీదు గదా..." అన్నాన్నేను.

గుడిలో చెప్పారు. ఆ చూడు... దూరంగా వేప చెట్టు కన్పిస్తోందా... అక్కడ ఇద్దరున్నార్ట... ఎవరిచేతనైనా... కబురంపితే వస్తార్ట.." అన్నాడు మావాడు.

"కబురంపడానికి ఎవడున్నాడు... మనవే వెళ్లొస్తే బావుంటుంది..." అన్నాన్నేను.

"నేను వెళ్తాను... మీరిక్కడే వుండండి..." అంటూ మా రామూ బావ వర్షంలో ముందుకు నడిచాడు.

కోటిలింగాల రేవు మృత్యు స్పర్శకు నిర్వచనంలా కనిపిస్తోంది. నాకు చావు ఎప్పుడూ బతుకు కంటే గొప్పదిగానే కనిపిస్తుంది. కష్టాలని, కన్నీళ్ళని, ఆశల్ని, నిరాశల్ని, స్వార్థాన్ని, అత్యాశని, ప్రేమని, ఆత్మీయతని,

అనురాగాన్ని, ఆనందాన్ని, అన్నింటినీ మనిషి వదిలెయ్యడానికే చావు వుందేమోననిపిస్తుంది నాకు.

చావు భయం లేకపోతే మనిషి ఇంకా ఎంత స్వార్థపరుడయ్యేవాడో. ఇంకా ఎంత దుర్మార్గుడయ్యేవాడో!

సృష్టి చాలా గొప్పది. జననంతో మరణాన్ని ముడిపెట్టిన సృష్టికన్నా గొప్పవింత ప్రపంచంలో లేదు.

హోరుగాలి ప్రారంభమైంది. ఆ హోరుగాలి జీవితంలో చివరి దశలా ఉద్వేగంగా, ఉద్విగ్నంగా వుంది. రావిచెట్టు చాటుకెళ్లి నిలబడ్డాను. గాలి ... గాలి... అరుగు మీద కూర్చున్నాను. రావిచెట్టు నన్నయ్య కాలం నాటిదో, వీరేశలింగం కాలంనాటిదో. దాని వెనక కాలం వుందనే విషయం నాకు తెలుస్తూనే వుంది.

అప్పుడు చూశాను.

ఆ రావి చెట్టుకి ఎడమవేపున తొర్రలా వున్న ప్రాంతం దగ్గర ముడుచుకుని కూర్చున్న కుర్రాడ్ని, ఆ కుర్రాడికి ఆరేళ్లో, ఏడేళ్లో వుంటాయి. తెల్లగా, స్వచ్ఛంగా వేదంలా వున్నాడు. వాడి కళ్లు మంత్రాల్లా మెరుస్తున్నాయి. చిన్న నిక్కరు, గళ్ల చొక్కా, తడిసి ముద్దయిపోయిన ముఖం, పొడవాటి ముక్కు, బుగ్గల్లో మెరుస్తున్న స్వచ్ఛమైన కాంతి.

మనసుకు కాంతి వున్నట్టే, దేహానికి కూడా ఓ కాంతి వుంటుంది. ఆ కాంతితో విలక్షణంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు వాడు. నా వేపే సూటిగా చూస్తున్నాడు. వాడు ఆ సమయంలో నాకు బాలగోదావరిలా కన్పించాడు.

వాడి వేపు చూస్తున్నంతలోనే నీళ్ళల్లో అడుగుల చప్పుడికి తలతిప్పాను. మా బావ. ఆ పక్కన అపర కర్మలు చేసే బ్రాహ్మడు.

"ఏవిటండీ బాబూ... ఇంత వర్షంలో వచ్చారు... ముహూర్తం ఇప్పుడే కుదిరిందా... ఏవిటి... విశేషం. చెప్పండి" అడిగాడాయన.

మేం ఎందుకొచ్చామో చెప్పాను.

"అదే కదా... ఇంత వర్షంలో ఏమిటండీ బాబూ... మామూలుగా ఇలాంటి వాటికి కొన్ని రేట్లు వుంటాయి. ప్రస్తుతం వర్షం... కాదు... తుఫాన్... అంచేత రేటు మారుతుంది..." ఆ రేటును చెప్పాడాయన. నేను ఆశ్చర్యపోయాను.

"మీ ఇష్టం" అన్నాను.

పని ప్రారంభిస్తున్నాడు. "ఈ హోరు వర్షంలో స్నానం చేస్తారా...." అడిగాడాయన.

"స్నానం చేస్తాను..." అన్నాన్నేను.

"చూసారుగా గోదావరి... నేను పుట్టి బుద్ధిఎరిగాక గోదావరి దూర్వాసుడిలా మారడం నేను చూడలేదు. స్నానానికెళ్తే కొట్టుకుపోతారేమో... అయినా చేస్తానంటున్నారుగా... చెయ్యండి... వేగిరం వెళ్ళండి... వర్షంలో తడిస్తే పడిసం చేస్తుంది..." చాలా అసహనం కన్పించింది ఆయన మాటల్లో.

ఆయన చెప్పిన ప్రాంతంలో అస్తికల మూట వుంచి మెట్ల వేపు నడిచాను. స్నానం చేసాను. దుస్తులు మార్చుకున్నాను. మెట్లల్లో ఓ మెట్టు మీద ఆయన నా కెదురుగా కూర్చుని నేనేం చేయ్యాలో చెప్తున్నాడు. మా అత్తగారి అస్తికల మూట విప్పాను. అప్పుడు నా కళ్లంట కన్నీళ్లొచ్చాయి.

ఆ పురోహితుడు చెప్తున్న పనిని యాంత్రికంగా చేస్తున్నాను. సరిగ్గా అప్పుడు - నా కన్నీటి పొరలోంచి ఆ కుర్రాడు కన్పించాడు ఎదురుగా.

వాడివేపు ఆశ్చర్యంగా చూశాను.

"సార్... సార్... మీరేవీ అనుకోకపోతే... నేనొకటి అడుగుతాను... చెప్తారా సార్..." అన్నాడు ఆ కుర్రాడు.

"అడుగు..." అన్నాన్నేను.

"మీ నాన్నగారు పోయారా..." అడిగాడు.

"లేద"న్నాను...

"మీ అమ్మగారు.."

"లేద"న్నాను.

"మరి మీ అక్కచెల్లెళ్ళలో ఎవరైనా..." అడిగాడు.

"లేద"న్నాను.

"మరెవరు సార్... పోయింది... ఇంత వర్షంలో ఇంత సీరియస్‌గా ఈ అస్తికల్ని నిమజ్జనం చెయ్యడానికి వచ్చారంటే... నేనేమైనా ఎక్కువగా మాట్లాడుతున్నానా... సార్..."

నాకెందుకో చికాగ్గా అనిపించింది.

"ఇంతకీ నీకేం కావాలి?" అడిగాను.

"వాడా... రెండ్రోజుల్నుంచీ... ఇక్కడే తిరుగుతున్నాడండీ... వాడేవో చెప్తాడు. నమ్మకండి... అంతా డబ్బు కోసం... ఇలాంటివాళ్లు చాలా మంది ఇక్కడుంటారు" అన్నాడు పురోహితుడు.

కర్మకాండ జరుగుతూనే వుంది.

రెండు నిమిషాల తర్వాత మళ్ళీ అడిగాడు ఆ కుర్రాడు.

"ఎవరు సార్ చనిపోయింది... చెప్పండి సార్ దయచేసి.."

"మా అత్తగారు" అన్నాను నేను వాడి మెరుపుకళ్ళవేపు చూస్తూ.

"నన్ను ఏడవమంటారా సార్" వెంటనే అడిగాడు ఆ కుర్రాడు నా కళ్ళల్లోకి చూస్తూ.

"ఏడవడం ఏమిటి..." ప్రశ్నించాను నేను.

"సార్... చనిపోయినప్పుడు ఏడుస్తారు, శవ దహనం అప్పుడు ఏడుస్తారు. ఇలాంటి కర్మ కాండలప్పుడూ ఏడుస్తారు. కానీ మీరు ఏడవడం లేదు. మీ పక్కనున్నాయన కూడా ఏడవడం లేదు. నేను ఏడుస్తాను సార్... మీ అత్తగారి ఆత్మ శాంతిస్తుంది సార్... నన్ను ఏడవనీయండి సార్... నేను బాగా ఏడుస్తాను సార్... నా ఏడుపు చూస్తే మీకు ఏడుపు వస్తుంది సార్.." అన్నాడు ఆ కుర్రాడు.

వాడి ముఖంలోకి చూశాను. ఖచ్చితంగా ఆ ముఖంలో అమాయకమైన బాల్యం పెద్ద బాలశిక్షలా వుంది.

నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు.

మా అత్తగారి అస్తికల నిమజ్జనానికి ఈ కుర్రాడెందుకు ఏడవాలి?

"ఏడుస్తేనే ప్రేమ వున్నట్టా... ప్రేమ వుంటే నేను ఏడవాలి... నువ్వెందుకు ఏడవడం..." అడిగాను.

"మీ అత్తగారని అంటున్నారు కదా సార్. నన్ను మీ ఆవిడ తరపునా, మీ తరపునా ఏడవనీయండి సార్. నేను ఏడుస్తాన్ సార్..." అన్నాడా కుర్రాడు.

"దీనివల్ల నీకేమిటి లాభం?" అడిగాను.

ఒక్క క్షణం ఆ కుర్రాడు మాట్లాడలేదు. వర్షం జోరుగా కురుస్తూనే వుంది. మా రామూ బావ మా ఇద్దరి వేపు నిశ్శబ్దంగా చూస్తున్నాడు. గోదావరి వడివడిగా పరుగెడుతూనే వుంది.

మమ్మల్ని కమ్మేస్తున్న వర్షపు తునకల మంచు.

"నేనేడుస్తే మీరు డబ్బులిస్తారని సార్" అన్నాడు ఆ కుర్రాడు.

ఒక్కసారి వాడి కళ్ళవేపు చూశాను. ఆ కళ్ళల్లో కన్నీళ్లు. కన్నీటికి మబ్బు హృదయమే గదా!

"ఎంత కావాలి... నీ ఏడుపుకి?" అడిగాను.

మారుతున్న కాలంలో నవ్వడానికి, ఏడవడానికి కూడా ధరలుంటాయోమో!

ఆ కుర్రాడి అవసరం గురించి ఆలోచిస్తున్నాను. వాడి అవసరం ఏమై వుంటుంది.

"యాభై రూపాయలు ఇమ్మంటావా.." అడిగాను యాంత్రికంగా.

ఇటుపక్క మా పురోహితుడు మంత్రాలు చదువుతున్నాడు. మధ్యలో 'మరొకసారి స్నానం చెయ్యండి. ముక్కు మూసుకోండి. ప్రదక్షిణం చెయ్యండి' - ఇలాంటి తంతు జరుగుతూనే వుంది.

నేను మూడోసారి స్నానం చేసి వచ్చాక, ఆ కుర్రాడు మెరుపు కళ్ళతో అడిగాడు.

"రెండు వందల యాభై రూపాయిలు కావాలి సార్..."

ఆ కళ్ళనిండా విషాదం. ఆ మాట నిండా విషాదం. మరే ప్రశ్నా వెయ్యకుండా మా బావ వేపు చూశాను. రెండు వందల యాభై రూపాయిలు మా బావ ఇచ్చాడు, మెట్ల మీద వున్న నా పాంటు జేబులోంచి తీసి. ఒక పక్క నిమజ్జనం తంతు జరుగుతోంది. వాడు ఏడుస్తున్నాడు. అది దొంగ ఏడుపు కాదు. నిజమైన ఏడుపు.

అస్తిక నిమజ్జనం పూర్తయింది. దానాలూ పూర్తయ్యాయి. చివరి స్నానం చేసొచ్చాను. నాకు బాగా సంతృప్తిగా వుంది. శాస్త్రోక్తంగా చక్కగా కర్మకాండ పూర్తయింది. మా రామూ బావ డబ్బులిచ్చాడు పురోహితుడికి. అంతా అయిపోయింది. పురోహితుడు నమస్కరించి వెళ్తున్నాడు.

నేను దుస్తులు మార్చుకుంటున్నాను.

సరిగ్గా అదే సమయంలో -

కనీసం మాతో మాటమాత్రమైనా చెప్పకుండా కోటిలింగాల రేవుకి ఎడమ వేపు పరెగెత్తాడు వాడు. అప్పుడు చూశాను. అక్కడ ఇద్దరు పని వాళ్ళు శవాల్ని పట్టేవాళ్ళలా వున్నారు.

ఆ కుర్రాడు వాళ్ళ దగ్గరికెళ్లాడు. ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు. అరుస్తున్నాడు.. ఏడుస్తున్నాడు. ఆ దృశ్యం నాకు కనిపిస్తోంది.

వాడు ఎందుకో వాళ్ళని ప్రాధేయపడుతున్నా డనిపించింది.

పావుగంట తర్వాత వాడు నా దగ్గరికి తిరిగొచ్చి -

ఏడుస్తూ -

"సార్... నా పని కాలేదు... వర్షం కదా! వాళ్ళు రేటు పెంచేసారు సార్ ఇంకా ఓ వంద కావాలిట..." అన్నాడు వాడు ఏడుస్తూనే.

"ఎందుకు..." ఆశ్చర్యంగా అడిగాను.

వాడేం చెప్పలేదు. నన్ను తన వెనక రమ్మన్నట్టు సంజ్ఞ చేస్తూ ముందుకు నడిచాడు.

ఎడమ వేపున

మెట్ల దగ్గర

పాత గోడ పక్కన

నిలువుగా పడుకోబెట్టిన శవం... వర్షంలో తడుస్తున్న శవం.

"మా అమ్మ సార్... రెండ్రోజులైంది చనిపోయింది సార్. కాల్చడానికి డబ్బుల్లేవు సార్. గోదాట్లో పడేయాలంటే ... నేను ఈడ్చుకెళ్ళలేను గదా సార్... వాళ్లేమో.. ఈశవాన్ని నీళ్ళల్లో పడెయ్యడానికి ముందు రెండు వందల యాభై అడిగారు... ఇప్పుడు మూడు వందల యాభై అడుగుతున్నారు సార్... నేను మీ దగ్గర ఏడ్చింది ఇందుకే సార్... ఏడ్చినా ... మా అమ్మ శవానికి ముక్తి లభించలేదు సార్... " వాడి మాటల్లో వాడు చెప్పాడు.

దుఃఖం... గుండెల్లో వర్షం కురుస్తోంది.

నేనేమాత్రం ఆలోచించలేదు.

వాడి కళ్ళల్లోకి చూసి, శవం వేపు నడిచాను. ఆశవాన్ని భుజం మీద ఎత్తుకుని గోదావరి వేపు నడిచాను. ఆ శవాన్ని రెండు చేతుల్తో నీళ్ళల్లోకి జారవిడిచాను. వెనక్కి తిరిగాను.

నీళ్ళలో తేలుతూ వెళ్ళిపోతున్న తల్లి వేపు కళ్ళార్పకుండా చూస్తున్నాడు వాడు. వాడి చేతుల్లో వున్న నోటు కాగితాలు కిందకి జారిపోయి నీళ్ళ మీద తేలుతున్నాయి.

నీళ్ళకీ, కన్నీళ్ళకీ మధ్య నేను.

ఆంధ్రజ్యోతి ఆదివారం -8-6-1997

*